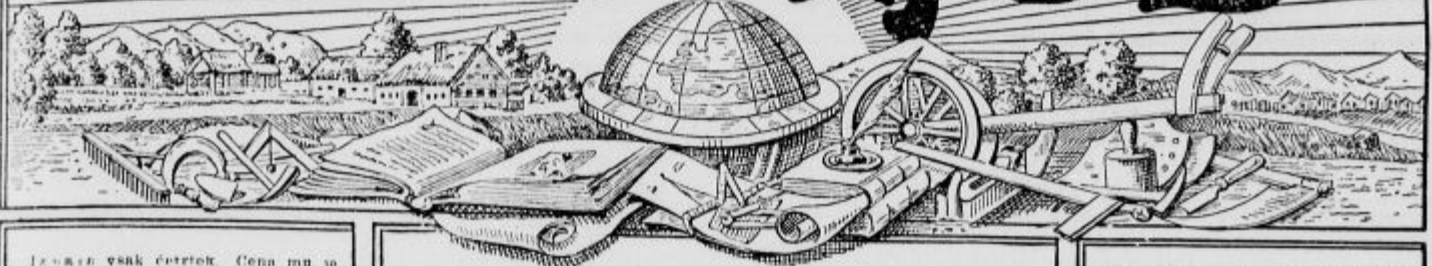

DOMOLJUB

Izohra vsak četrtot. Cena mu je
3 K na leto (za Nemčijo 4 K za
Ameriko in druge tuje države 6 K.)
— Posamezno številke so stroški
po 10 vinarov

— S prilogama: —
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina reklamacije in in-
serati pa Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica —

Stev. 46.

V Ljubljani, dne 18. novembra 1915.

Leto XXVIII.

Uspeh naših zmag.

Države se prej niso mogle izlepa razumeči med seboj in radi tega je buknil ta strašni vihar, ki sedaj v potokih preliva kri ter s krvjo in žalostjo napolnjuje domala cel svet. Zato moremo biti le prisrčno veseli, če slišimo, da se tu pa tam vendar le jasni v posameznih državah, ki so nam nasprotni in da ljudje izpregledujejo, da bo treba kreniti nova pota. To ni še mir, toda pot k miru se gotovo s spoznanjem, kako reči stoje, odpira.

Zlasti z Ruskega prihajajo zadnji čas v tem zmislu vesele novice. Ko so Rusi svoj čas Černovice, glavno bukovinsko mesto, zasedli, so odpeljali s seboj pet veljavnih in izobraženih mož za talce. Ti so se sedaj vrnili domov in pripovedujejo, kako misli ruski narod po preteku 16 mesecev o vojski. Vsi splošno trdijo, da je Anglež zapeljal in nahujskal Ruse za to vojsko. Vsled tega se širi sovraštvo proti Angležu in sicer ne samo med delavnim ljudstvom, ampak tudi med uradništvom. Bridko se pritožujejo, da so Angleži na svojem otoku lepo zaprti in varni, da pa morajo ruski sinovi v neštevilnih četah žrtvovati svoje mlado življenje na bojnih poljanah in prelivati kri samo zavoljo angleških intrig. Radi tudi govore, da nima zdaj vojska za Ruse nobenega pomena več. Nemčija je bila predobro pripravljena za vojsko in zato so Nemci pokazali tako moč, ki je vsa ruska požrtvovalnost ne more streti. Javno se sicer ne upajo še proti vladi zahtevati, naj se takoj vojska ustavi, toda med ljudstvom je nezadovoljnost od dne do dne večja in zaupanje, da bi mogli zmagati, od dne do dne manjše. Prepričanje, da se brez pravega namena preliva dragocena človeška kri

in da pravzaprav ruski vojak ne ve, čemu naj tvega svoje življenje, je vedno bolj globoko ukoreninjeno v ljudstvu.

O Lahih govore Rusi z velikim zaničevanjem. Imenujejo jih samo muzikante in pripovedujejo, da so za vojsko slabi in da od njih ni pričakovati nobenih uspehov. Splošno tudi vedo vsi Rusi, da je izdajalski nastop Lahov na Balkanu samo vso reč še bolj zmešal, nego je bila že prej zmešana. Lah bi rad dobil popolno oblast nad Jadranskim morjem in bi se vsled tega najraje vsedel v Dalmaciji in Albaniji kot neomejen gospodar. To pa ni moglo biti vseč ne Srbom, ne Grkom. Grki imajo poleg tega na otokih pred maloazijskim obrežjem veliko svojih rojakov in hrepene po tem, da bi te otoke združili s svojo domovino. Tega pa ne morejo upati, dokler Italija, podpirana od vevlasti, ki so nam nasprotni, steza svoje kremplje po njih. Dokler je bila Avstrija zvezana z Italijo, sta bili obe državi dogovorjeni, da ne bosta pustili na Balkanu nobene izpremembe. Če bi pa katera morala zasesti na Balkanu kako ozemlje, je dolžna dati drugi za to primerno odškodnino. Avstrija je bila torej v pogodbi z Lahij v svojem napredku na Balkanu popolnoma ovirana, takorekoč uklenjena. Sedaj je prosta in Rusi se po pravici lahko boje, da bo vsled sedanje vojske njihov vpliv na Balkanu padel in da bo podedovala ta vpliv avstrijska država. To seveda tudi žalosti Ruse in zato se tem vedno bolj oglašajo želja in zahteva po miru.

Celo na Angleškem se med delavci pa tudi med nekaterimi, žalibog še maloštevilnimi, vplivnimi možmi rodi izpreobrnjenje. Te dni so že začeli pisati po nekaterih listih in poudarjati v govorih po shodih, da so vsi napadalni načrti, ki so jih Angleži dosedaj s svo-

jimi zavezniki vred imeli, izjalovljeni in brezuspešni in da se jim je za naprej popolnoma odreči; to se pravi, da tudi na Angleškem že prodira misel med ljudstvo, da je daljna vojska nespačetna in da se je izkazalo, da je bila sploh ta svetovna vojska Angležem samo v škodo.

Rekli smo že, da to še ne pomenja miru, toda upanje nanj pa opisano spoznanje na Ruskem in na Angleškem zelo krepi. Resnica mora nazadnje zmagati. Bog daj, da bi pamet srečala tudi vse vodilne politike na Ruskem in na Angleškem in da bi se končalo v čim najkrajšem času to strašno prelivanje krvi s popolno našo zmago.

Zlata maša slovenskega škofa v Ameriki.

Prijatelj našega lista nam je poslal pismo, ki v njem sestra mil. gosp. škofa Jakoba Trobca opisuje slovesnost škofove zlata maše, zraven pa tudi novo mašo škofovega nečaka Josipa Trobca, vri kateri je orgla nova mašnikova sestra: redovnica Akvina Trobec.

Dne 8. septembra je obhajal preč. gosp. škof pri svojem nečaku g. Janezu Trobcu, župniku v Rice, Minn. v Ameriki, z vso slovesnostjo svojo zlato mašo. Prav ta dan je obenem posvetil za mašnika med sv. opravilom svojega nečaka g. Jožefa. Take slovesnosti tukaj še ni bilo in je tudi morda več ne bo. Pero ne more popisati, kako je bilo vse ganljivo in veličastno. Možje in fantje so že dan poprej postavljali mlaje; dekleta so vence pletle in kirčale ves prostor med župniščem in cerkvi. V cerkvi je bilo vse prepreženo s preprogami papeževe barve. Altar je

bil kakor vrt belih cvetic. Na predvečer so zvonili in pritrkavali; strelji so se razlegali po vsej okolici zvečer in zjutraj. Drugi dan ob pol desetih se je razvrstil sprevod v cerkev. V prvih vrstah je korakalo 50 belo oblečenih deklic; nato so prišla društva z zastavami, strežništvo in 47 duhovnikov. Ljudje so prišli od vseh krajev, nekateri prav od daleč. Med duhovniki so bili štiri monsiori in opat iz benediktinskega samostana. Med sv. mašo je bil posvečen srečni naš g. Jožef. Poleg slovenske pridige, ki jo je imel naš nečak dr. Janez Seliškar, je bil tudi kratek nemški nagovor. Pri slovenski pridigi, ki je bila res izvrstna in ganljiva, so se mnogim solzile oči. Ljudstva se je trlo, a vsi so bili po končanem sv. opravilu postreženi: duhovniki v posebni lopi pred župniščem, drugi ljudje in povabljeni pa v prostorni dvorani. Neki Slovenec je naročil še celo godbo, da je zunaj sviral. Pele so se tudi slovenske pesmi, ker je bilo veliko Slovencev skupaj.

Nova maša g. Jožefa Trobca je bila na naslednjo nedeljo. Ljudje so prišli v prav tako obilnem številu, le duhovnikov je bilo manj, ker v nedeljo ne utegnejo... Novemu mašniku sta stregla g. Janez Seliškar in g. Janez, njegov brat. Prav lepo je pridigoval mil. gosp. škof sam. Vsi bratje in sestre (osem) novomašnika so bili skupaj.

Junak, ki brani Gorico.

Lepa Gorica je dobila v hudih stiskah junaka, viteza v najlepšem pomenu besede, da jo brani s puško v roki do zadnjega. Ta junak je sin obmorske Dalmacije. Najvišji vojni poveljnik nadvojvoda Evgen je dal razglasiti po vsej Dalmaciji, da se morajo med junaki III. obsoške bitke v prvi vrsti pohvalno imenovati Dalmatinci. S svojo zgledno hrabrostjo so tudi sedaj, kakor že v prvi in drugi bitki pri Gorici, dokazali, da spadajo med najboljše vojake. S to pohvalo, ki jo izraža našim zlatim Dalmatincem vse avstrijsko časopisje, nikdo ne more kratiti slave in zaslug drugih naših brambovcev, zlasti Slovencev in Hrvatov, ki so vsak po svoje pripomogli, da se je skrhal meč italijanskih verolomnežev, a povsod je nekaj takih, ki prvačijo med drugimi; in v sedanji vojski dajejo prednost vojskovodje sami našim dobrim in bogaboječim Dalmatincem.

Bramba naše lepe Gorice je torej izrovena vrlim vojakom, ki imajo v svoji sredi neustrašenega Dalmatinca. Da bi jih videli v boju! Zavedajo se svoje dolžnosti, ki jo izvršujejo z jekleno in neupogljivo voljo. Dalmatince ne zapusti za nobeno ceno odkazanega mu prostora. Naj se zarije granata kraj njega v zemljo, naj se razpoči šrapnel nad njegovo glavo, to njemu nič ni. On se ne plaši in prisotnosti duha ne izgubi. Ako se jim da povelje, naj se med ognjem sovražnih strelcev razvrste v rojno črto in naj potem vsak ostane na svojem mestu, takoj gredo brez najmanj-

šega obotavljanja in popolnoma hladnokrvno tja, kamor jih kliče volja predstojnikov ter ostanejo tam do zadnjega. Umikanja sploh ne poznajo ne pred granato, ne pred šrapnelom, ne pred mino, ne pred dežjem sovražnih krogel. Zanesljivo so na vsakem mestu, ob vsakem času in ob vsakem povelju. Vztrajajo brez godrnjanja v dežju in mrazu — ob vsakem vremenu tudi gladni in žejni. »Hvala Bogu!« — je njegov edini vzklík tudi v najresnejšem in v najrevnejšem trenutku.

Za vsako dobro in prijateljsko besedo so hvaležni iz srca. Svojim predstojnikom, ki imajo do njih priznalne besede, so udani kakor otroci. Na vse rane pozabi Dalmatincec, ako se k njemu sočutno skloni predstojnik in ga pohvali, da se je izborno držal. To hvalo pa tudi zasluži. Če bi se kdaj čitalo, da so se »naši« preveliki premoči umaknili, tedaj lahko sklepamo, da se padli vsi Dalmatinci ter obležali mrtvi ali ranjeni.

Med ranjenci v deželni dvorcu v Ljubljani je te dni tudi nekaj Dalmatincev. Gospod, ki jih je obiskal, jih pohvali ter pristavi, da se splošno in pohvalno priznava hrabrost dalmatinskih vojakov. Eden izmed njih odgovori: »E, gospod, bili smo bili hrabri; a iz našega oddelka smo ostali (dne 2. nov.) živi samo štiri«. Toda Dalmatincec dá tudi drugim, kar jim gre. Takoj je jel hvaliti tudi Bošnjake: »To so vam vli momci, da boljših ni najti«. Ta mož, ki je živo opisoval vojne dogodke in svoje doživljaje, je bil najprej ranjen v roko. Krogla mu jo je prestrelila, toda za to se ni dosti zmenil; obvezal jo je in dalje streljal. Še-le ko so mu bila prevrtna prsa, je onemogel in moral delo prepustiti drugim.

Poleg tega je Dalmatincec tudi trezen in odkrito pobožen. Pije le malo, dasi se nijače toliko pridela v njegovi domovini. Vidi se jasno, kako je treznost tesno zvezana z junaškim duhom. Njegovo iskreno pobožnost občuduješ lahko pri vsaki priliki: v času pomanjkanja, pred bojem in po boju, v boleznih, v bolnišnici, povsod in vselej. — Treznost, pobožnost, junaštvo, to so tri značilne lastnosti ljublianih naših bratov, ki branijo našo domovino.

Pregled po svetu.

Posvet balkanskih kraljev. Iz diplomatskih krogov se širi govorica, da se pripravlja skupno posvetovanje romunskega, bolgarskega in grškega kralja. Snidejo se v Bukareštu.

Grški kralj nastopa odločno. Čuje se, da je kralj Konstantin izjavil, da bo proglasil vojaško diktatorstvo, če bi Venizelos in njegovi tovariši še dalje nastopali proti vladni politiki nevtralnosti.

Novi grški ministrski predsednik Skudulis ima večino. Iz Venizelosove stranke je izstopilo 27 poslancev. Skudulisova vlada bo torej razpolagala v zbornici z malo večino.

Za Egipt se boje. Angleži so v skrbi, če bi Nemci pogledali tudi tja doli na Sueški prekop. Angleški vojni mi-

nister Kitchener je odšel na vzhod, da bo prevzel brambo Egipta.

Na Grškem — pri starem. Novo grško ministrstvo je poslanikom tujih držav naznanilo, da bo Grška ostala še nadalje nevtralna. — Novo ministrstvo je sestavil nekdanji minister Skudulis. Dne 7. novembra je bila prisega. Venizelos bo menda Skudulisa podpiral. Kriza se je rešila ob popolni brezbrilnosti občinstva in skoro tudi pristašev Venizelosa. Listi Venizelosove stranke govorijo o položaju zelo zmerno. Grški listi pišejo, da imenovanje Skudulisa osrednjima silama ni neljubo, ententi pa je ljubo in zato je Francija obnovila svojo ponudbo, da da Grški nadaljno posojilo 40 milijonov in 2000 ton žita.

Romunska vlada se je odločno izrekla proti prehodu ruskih čet preko Romunije.

Zakaj je šel grški kralj v Solun? Nekateri trde, da namenoma, ker se je imela prav takrat praznovati tretja obletnica, odkar je bil Solun osvojen. Ali ni bila to tiha demonstracija proti ententi? Kralj in kraljeva rodčina je po svečanosti prisostvovala vojaški parad. Kralju se prirejali velike ovacije.

Bolgarski in turški ugovor proti kršitvi grške nevtralnosti. Bolgarski in turški poslanik sta v zelo prijateljskem pismu vložila ugovor zoper to, da se nahajajo angleške in francoske čete v Macedoniji, kar se ne ujema s proglasitvijo grške nevtralnosti. Skudulis je v imenu grške vlade odgovoril, da je vlada doslej in bo tudi v bodoče vse storila, da docela varuje grške nevtralnost.

V Macedoniji je sedaj — tako piše list »Secolo«, okrog 70.000 Angležev in Francozov. V gorovju Babuna, severno od Prilepa, so se združili s srbskimi četami, vsled tega Bitolj sedaj še ni ogrožen.

Svetovna vojska.

Novi italijanski napadi na Gorico. — Muntelja Lahom že precej pošla. — 80 odstotkov izgub v italijanskih oddelkih. — Četrta bitka ob Soci. — Italijani imajo hujše izgube, kot kdaj poprej. — Naši letalci obstreljevali Verono. — Srbija stisnjena od treh strani. — Ogrmen plen železn. vóz ob Nišu, Leskovcu, Aleksincu in Groclječ. 18.000 novih srbskih ujetih kov. — Srbi izgubili 340 topov. — Zavezne čete zasedle prelaze v gorovju Jastrebac. — Priština na Kosovem polju padla. — Avstrijske čete došle v dolino reke Lima ob bosensko-srbski meji. — Boji in napadi pri Čartorisku za Ruse nič kaj ugodni.

VOJSKA Z ITALIJO.

Ali še...? Trikrat v teku petih mesecev so se Lahi zagnali z neznansko silo v...

naše vrste in jih hoteli podreti, a trikrat so bili hudo potlačeni in potolčeni. Osel gre le enkrat na led, Italijan pa je šel trikrat na avstrijske limanice in se pošteno utel. A zdi se, da ni postal še moder. Če bo še četrtič poskušal, bo zopet slabo vreme... Mraz bo, ne samo dež. Kaj, če bo moral Cadorna reči, da so njegove čete zmrznele!

Italijanom ne preostaja več municije. Zadnje dni se je bil bojni hrup nekoliko polegel. Toda oddih je bil le začasen. Iz vseh beležk in zapisnikov, ki so jih našli pri mrtvih častnikih, je razvidno, da je italijansko vojno vodstvo odločeno iti do vseh skrajnosti, ne oziraje se na nikake žrtve, samo da prodre na katerikoli točki. V vseh poveljih se sklicujejo na čast in hrabrost častnikov in moštva, da pribore zmago za vsako ceno.

Italijanski letalci. Veliko vlogo igrajo v sedanjih bitkah italijanski letalci. Poleg drugih imajo sedaj Italijani nova bojna letala Capronijevega tipa, ki so s svojim prekomerno dolgim trupom podobna ogromnim golobom v oklepu. Imajo po dva motorja, vsak nad 200 konjskih sil, ter so oborožena s strojnimi puškami. Ta letala so v zadnjih bojih opetovano krožila nad Gorico; enkrat se je pa pokazal tudi vodljiv zrakoplov, čigar bombe pa niso imele nobenega uspeha. Artiljerijski ogenj pri Gorici vodijo opazovalci iz dveh sivih privezanih balonov, ki ju je videti na goriškem obzorju.

80% izgub. Četovodja R. Benda omenja v pismu, ki ga je poslal »Slov. gosp.«, med drugimi zanimivimi poročili tudi to-le:

Sovražna ofenziva je strta na celi črti. Goro Sv. Mihaela nedaleč od nas je čuval s svojim ščitom nadangel sam. Lah je prišel s petimi brigadami (računajte!), a je bil kljub neverjetnemu divjanju topniškega ognja odbit z 80% izgubami. Padlo je torej od vsakih 100 Italijanov 80 mož. Po teh uspehih se dviga v naših srcih ponos, da smo Avstrijci. Vsi vemo, da je z nami Bog, in dokler nas on ne zapusti, vemo, da je z nami sreča junaška! — Od 17. oktobra naprej je padlo vseh Italijanov, če vštujemo tudi izgube na Koroškem in v Tirolah — najmanj 200 tisoč.

Med laškimi ujetniki tudi Francozi. Pri Gorici je neka naša patrolja zajela poleg laških vojakov tudi 20 Francozov, med njimi 1 majorja. — Na italijanski bojni črti je padel polkovnik Camillis.

Ze zopet dražijo. Dne 9. novembra so se Lah zopet pojavili s hujšim artiljerijskim ognjem. Odbijati jih je bilo treba pri Podgori, Zagori, Plaveh in na Col di Lana. **Na Nabrežino** so letalci iznova metali bombe. Ubita je bila neka žena in trije otroci.

Napade na obsoško fronto so Italijani ponovili tudi 10. in 11. novembra. Gorica, Gorica, to je cilj vseh italijanskih prizadevanj. Zbrali so nove čete ter napadali po večurnem artiljerijskem ognju na celi bojni črti — od Plav do Griže Brda. Hrabri naši branilci so se iznova izkazali vredne našega zaupanja. Lah so zopet za en poraz bogatejši; odbiti so bili z najtežjimi izgubami. Sunki pri Zagori in v ozemlju Vršiča kakor tudi v Dolomitah so bili prav tako brez uspeha za Italijane, ki so hoteli

z novim napadom izzvati četrto soško bitko. **Poraz Italijanov je hujši, kakor kdaj poprej.**

Četrta bitka na soški fronti. Veliki boji na Goriškem so se zadnje dni razvili v novo bitko. Na celi črti so se vrstili napad za napadom. Obupni navali sovražnika so ostali samo brezuspešni napor. Naše čete so se zopet odlikovale z neprekosljivim junaštvom. — Tudi na tolimskem odseku ni bilo miru.

Jeza je govorila... Italijanski ujetniki so pripovedovali, da bo Gorica razrušena, če se ne posreči, da bi padla v italijansko žrelo. In res se je lotila 13. novembra zlasti italijanska artiljerija mesta ter ga je močno obmetavala. Medtem so pa vzeli na piko zlasti severni del Doberdobske planote. Severno od Sv. Mihaela je bil začasno izgubljen neki prednji del naše fronte, toda takoj nato so ga naši v protinapadu zopet zasedli. Tudi sicer so bili vsi navali Italijanov zastoni.

še ena črta: Novipazar—Mitrovica—Slatina. Avstroogrške čete že prodirajo proti Sjenici in Novem pazarju, od juga pa so zasedli Prištino Bolgari. Tudi v Sandžaku Srbi ne bodo mogli dolgo ostati, ter jim ostane rešitev le še preko severne Albanije in Črnegore na jadransko obal. Vsaka nada na uspešen odpor je za Srbe izgubljena. Voliti imajo samo med begom na tuja tla in med ujetništvom ali smrtjo. Nič boljše se ne godi Črnogorcem. Zadnja nada balkanskih Srbov: angleška in francoska pomoč, se je žalostno izjalovila. Zaman napadajo francoske in angleške čete bolgarsko fronto severno Prilepa—Krivolač—Strumica, da bi dobili stik s svojim nesrečnim zaveznikom. Za vse svoje napore žanjejo le težke žrtve in položaj je vsak hip obupnejši. Stvar na Balkanu je za četverospozrazum končno veljavno izgubljena.

Naprej in naprej! Naše čete prodirajo južno Kraljeva, Trstenika in Kruševca. Avstrijske čete so zasedle tudi važno po-

Rusko krifje v razdrtem poslopju.

Verona obstrejevana. V soboto so naši letalci pozdravili z bombami mesto Verono — največje križišče železnic.

SRBIJA V OGNJU.

Vedno hitreje se bliža Srbiji popolno uničenje. Vedno hitreje se razvija nevzdržno prodiranje zavezniških armad v enotni, železni fronti od bosensko srbske meje čez Ivanjico — južno od Kraljeva — južno Kruševca in v dolini južne Morave čez Aleksinac—Niš—Leskovac—Vranje—Gilan na Kosovo polje. Ta lok neizprosno potiska razbito srbsko armado. Več nego štiri petine stare Srbije je že v rokah zmagovalcev, ki tirajo sedaj poraženega sovražnika iz zadnjega kottička njegove dežele. Ker se je izjalovil srbski poizkus, da bi prodrl bolgarsko fronto severno od Vranja, jim preostaja sedaj za umikanje le

stojanko Ivanjico, ki leži južnozahodno od Kraljeva.

12.000 ujetnikov. V Kruševcu in Nišu so naše zavezniške čete ujele vsega skupaj 12.000 srbskih vojakov ter zaplenile 92 topov.

Bolgarske čete so dospele na vseh točkah na reko Moravo in jo večinoma že prekoračile; zasedle so tudi zadnje važnejše mesto ob reki: Leskovac. Tudi Aleksinac severno od Niša je padel.

V Nišu. Prebivalstvo je sprejelo bolgarske vojake s cveticami in z odkritim oduševljenjem. Zajeti plen v trdnjavi je neprecenljive vrednosti: Poleg ogromnega kupa municije in streliva 700 železniških vóz (100 naloženih z živili in orožjem), veliko število šotorov itd.

Plen v Kraljevu. Nemške čete so se v Kraljevu polastile 130 srbskih topov. —

Sodi se, da so doslej izgubili Srbi najmanj 340 topov, 100.000 pušk; ujetih je do 40 tisoč mož.

Kam sedaj? Zvezne čete prodirajo sedaj južno Kraljeva na obeh straneh reke Ibar v smeri proti Črni gori, deloma proti severni Albaniji. — Avstrijske čete, ki se pomikajo v sovražnikovo ozemlje južno Užic, se bližajo mestu Nova Varoš ob cesti proti trdnjavi Sjenica. — Zasedovanje Srbov v gorovju južnozahodne Morave dobro napreduje. Ujetih je bilo v teh krajih še 4000 Srbov. Vojaštvo generala Gallwita je prekoračilo južno od črte Kraljevo—Trstenik prve gorske vrhove in se bliža grebenom Jastrebac-Planine zahodno od Niša.

Srbska armada na poti v Črnogoro. Povsem soditi, se bodo Srbi umaknili čez Peč (Ipek) v Skader in Drač. Ujete avstrijske vojake so že tja odvedli; izročiti jih nameravajo Italiji.

Vzhodno Trebinja so naši odbili 10. novembra močan črnogorski naval. Sovražnik je imel občutne izgube.

Boгат plen. Ob glavni železniški progi v bližini Niša je bilo nagromadenih od sile železniških voz, ki so se jih polastili Bolgari. V Nišu samem okrog 700 (100 naloženih), pri Aleksincu 400, pri Grdeljici (nedaleč od Leskovca) 10 strojev in 401 voz (50 naloženih z raznim blagom).

Tudi Priština! Iz Sofije je došlo 12. t. m. obvestilo, da je bolgarska konjenica prijezdila v Prištino ob Kosovem polju. Mesto je imelo v mirnih časih 17.550 prebivalcev. — Ujetih je bilo ponovno 1700 srbskih vojakov.

Angleži in Francozi so vzhodno od Prilipa skušali priti čez reko Vardar na desni breg, a so bili odbiti in zasledovani.

Ob bosenski meji je naša višegradska skupina prodrla v dolino reke Lima ter zasedla prednje postojanke v spodnjem czemlju Lima.

V gorovju Jastrebac južno od Kruševca prodira armada generala Gallwita, ki je zapodila sovražnika v hudem odporu preko Brusa in Ploče. V zasneženih hribov so boji sedaj silno naporni, kljub temu je glavni del srbske armade prišel takorekoč v klešče, iz katerih mu je odprta pot zgolj proti jugozahodu. — Pri zavzetju prelazov na Jastrebcu je bilo zajetih tisoč Srbov.

Nov plen. Na kolodvoru v Aleksincu je bilo zaplenjenih sto železniških voz, ki so bili naloženi s strelivom in vojnimi potrebščinami.

NA RUSKEM BOJIŠČU.

V vzhodni Galiciji je nastal po zadnjem ponesrečenem ruskem napadu ob Stripi zopet mir.

V Besarabiji zbirajo Rusi v naglici nove čete. Došla je težka japonska baterija. Število čet cenijo na 200 tisoč mož.

V Severni Volhiniji se zopet in zopet imenuje mesto Čartorisk, kjer so stalne ripsarije. 10. novembra je bil zahodno od mesta odbit hud ruski napad; dvakrat tudi pri Rafalovki. 13. novembra so nemški vojaki vdrlili v neko rusko kritje pri Čartorisku in zajeli 1500 mož.

Nova ofenziva. Iz Kodanja poročajo, da skušajo Rusi z vednimi napadi prepri-

čiti, da ne bi se Nemci polastili Rige in Dvinska, ker pripravljajo novo ofenzivo, ki se bo pričela istodobno z ofenzivo na francoskem bojišču.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Pomalem. S francoskega bojišča ni posebnih novic. Kratka poročila se navadno glase: Na raznih mestih bojne črte topovski boji kakor tudi živahno delovanje z minami in ročnimi granatami.

NA MORJU.

Dvanajst ladij — potopljenih. Dne 5. novembra je bila od nemških podmorskih čolnov potopljena ob vohu v Finski zaliv ruska ladja iz oddelka iskalcev min; dne 9. novembra pa neka francoska torpedovka blizu Dünkirchna. — Dne 7. novembra je potopil čoln-potapljač med Sardinijo in Alžiro m italijansko ladjo »Ancona«. Na ladji je bilo 422 potnikov in 6000 m³ blaga. — Dalje so naši podmorski čolni pogreznili 9. novembra v Sredozemskem morju laško ladjo »Elisa Francesa«, dva francoska parnika »Yser« in »France« ter angleško prevozno ladjo »Woodfield«. — Dne 7. novembra sta dva torpedna strela angleškega podmorskega čolna potopila nemško križarko »Undine«, ki je poizvedovala ob južnem švedskem obrežju. Posadka je štela 284 mož, ki se je skoraj vsa rešila. — Zadnje dni so avstrijski čolni-potapljači pogreznili v morje poleg italijanskega parnika »Ancone« še štiri druge velike parnike.

Tedenske novice.

Tridnevno vojno pobožnost priredi tekoči teden v križevniški cerkvi v Ljubljani ondota moška in mladeniška Marijina kongregacija. Pričetek vojne pobožnosti v četrtek, dne 18. novembra zvečer ob 1/28. uri. V petek in soboto se vrši pobožnost zjutraj ob 1/4, na 5. uro in zvečer ob 1/28. uri, v nedeljo zjutraj pa zaključna pobožnost ob 6. uri. Cerkvene govore je prevzel iz posebne prijavae č. gosp. misijonar Krivec. K obilni udeležbi se vabijo poleg društvenih članov tudi vsi ostali ljubljanski in okoliški kongreganisti ter moški sploh.

Posvetovanje avstrijskih škofov. V torek, 9. novembra se je na Dunaju začelo zborovanje avstrijskih škofov, ki se ga udeležujejo tudi slovenski škofje mil. gg. dr. Sedej iz Gorice, dr. Jeglič iz Ljubljane, dr. Karlin iz Trsta, dr. Napolnik iz Maribora in dr. Mahnič iz Krka.

Pohvala Dalmatincev. Nadvojvoda Evgen je poslal deželnemu namestniku Dalmacije grofu Attems pismo, v katerem pravi, da mora med junaki za časa tretje soške bitke v prvi vrsti omeniti junaške sinove Dalmacije, ki so ponovno dokazali, da se štejejo med najboljše naše vojake. To pismo je dal deželni namestnik grof Attems tiskati in razdeliti po celi deželi. Tako je v Dalmaciji! — Pri nas pa upamo in smo prepričani, da se storili že potrebni koraki, da se zbere ves material, ki pričča o junaštvu Hrvatov in Slovencev ob

našem južnem bojišču in da bomo mogli po končani vojni videti vse to zbrano na pr. v našem deželnem muzeju.

Novi grobovi. Umrl je v Dobrepolju l. 8. novembra opoldne 73-letni v. p. župnik tržaške škofije g. Ignacij Germ. — V Kamnigorici je v nedeljo 7. novembra ponoči umrl znani orglarški mojster g. Ignacij Zupan. V zgodovini slovenskega orglarstva se mu imenovalo njegovo ime glede števila izdelanih orgel med prvimi mojstri. Njemu sveti večna luč!

Prebiranje. Kakor naznanja »Stražnik«, bodo mladeniči l. 1898. v kratkem klicani k naboru. Občine so menda že dobile potrebna navodila.

Sneg. Od nedelje na ponedeljek (15. novembra) je pobelil sneg tudi Ljubljano in okolico. Vode je povsod vse volno, jesensko delo je znostalo, svet se ne more razviti, strelje še ni... Slaba se obeta, če poslednji novemberski dnevi ne bodo boljši in lepši. — Morda bomo še potrpeti; reveži so vojaki, katerim — kakor je bilo brati v »Slovincu« — voda zaliva strelske jarkke tako, da na nekaterih mestih do pasu stoje v vodi.

Smrtna kosa. V Sostrem je umrl 14. novembra zlatomašnik č. g. Mihael Zupan, župnik v p. — V Novem mestu so pokopali sodnika in deželnosodnega svetnika Ivana Toporiša.

Po krivem obdolžen je bil poštni poduradnik I. Vogel. Ker se je sodišče prepričalo, da ni kriv, je bil te dni izpuščen.

Plaz je pedsul na južnozahodnem bojišču kadeta g. Franca Ančič iz Ribnice. Odnese ga je s kočo vred kakih 200 metrov globoko. Nosilec ranjenec Maks Čarman mu je hitel na pomoč, a ga je zadela ista usoda. Precej ju je potoklo, a rane niso nevarne. Prepeljali so ju v bolnišnico.

Zemlja se je tresla. Dne 7. novembra so čutili v Škofji Loki zjutraj po tretji uri dva precej močna potresna sunka, spremljana s podzemskim bobnenjem.

Italijanski ujetniki. Zadnje nedelje so zopet pripeljali več sto laških ujetnikov v Ljubljano; prej došle ujetnike odpravijo sproti v notranjost države.

Trst za vojno posojilo. V Trstu so podpisali 60 milijonov novega vojnega posojila.

Umrl je na ranah, zadobljenih v vojni, Alojzij Zagar iz Babnega polja pri Ložu.

Prošnja. Vojak Jožef Erzetič (pešpolk 97, 5. komp., vojna pošta 63) išče svojega očeta Jožefa Erzetič, doma iz konjščanskega županstva na Gorškem. Poslednji je odšel vozit za armado še meseca maja.

Pošiljatve na bojišče. Dopuščeni so zasebni zaviti k vojnim poštnim uradom št. 142, 163, 172, 174, 212, 354.

Iz vojnega ujetništva je te dni pisal Blaž Marolt iz Gabrijla — župnije Jauče. Odkar je odšel na vojsko, se ni nič oglašil; zdaj pa piše očetu, ki je med

tem umri, da se nahaja kot vojni ujetnik v Orenburgu na Ruskem.

Gospodinjška šola na Vrhniki se začne s 1. decembrom t. l. in se konča s koncem aprila prihodnjega leta. Sprejemajo se gojenke, ki so izpolnile 14. leto. Vložijo naj prošnje v kar najkrajšem času vsaj do 25. t. m. na kuratorij gospodinjške šole na Vrhniki, priložijo naj zadnje šolsko izpričevalo, krstni list in če le mogoče priporočilo svojega župnega urada. Gojenke notranje šole plačajo na mesec 45 K, vnanje, ki imajo celodnevni pouk in kosilo v zavodu, 1 K na dan. Dosedanje prošilke naj se iznova oglašajo! — Kuratorij gospodinjške šole na Vrhniki.

Fadel je 3. novembra ob Soči brat struškega župnika č. g. Andreja Orehka sedmošolec Karel Orehek, enoletni prostovoljec-desetnik. Mladi vojak je bil že odlikovan z bronasto hrabrostno svinjino.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči tezeja Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka

travnice ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

4015 milijonov kron avstrijskega vojnega posojila podpisanega. C. kr. kor. urad poroča dne 9. t. m.: Do zdaj se je pri podpisovanju tretjega avstrijskega vojnega posojila dosegla vsota 4015 milijonov kron. Končna številka se šele dožene, ko se izdelajo izredno številne, deloma še dohajajoče prijave, ki dohajajo zadnje dni poštanim uradom. Poleg tega se še proizveduje o mnogih, pravočasno prijavljenih podpisih, ki še iz formalnih razlogov, ker manjka oblasivenih potrdil pri udeležbi zakladov itd., niso rešeni.

Dunaj—Carigrad. Železniški mostovi med Nišem in Pirotom so že skoraj popravljeni. V nekaj dneh bodo vlakovi vozili z Dunaja čez Belgrad in Sofijo v Carigrad.

Življenje v Belgradu se je jelo redno razvijati. Ostalo je precej ljudi, ker je general Zivkovič, ki je branil trdnjavo, zatrjeval, da ni nobene nevarnosti. Odprtih je mnogo trgovin in gostiln. Živeža bi bilo dovolj, le kruha pogrješajo.

Mitrovica — pribežališče srbske vlade. Diplomatični zastopniki tujih držav, kakor tudi osebe srbske vlade so se naselili v Mitrovici, zadnji postaji ondotne železnice.

V Srbiji vlada velika beda, ker so zavezne čete uplenile velike zaloge žita. Preskrba srbskih čet skozi Crnogoro in Albanijo je menda zagotovljena. Toda Albanci se bodo Srbiji postavili po robu; v Prizren je že vkorakala četa vstajških Albancev.

Med plenom, ki so ga zajeli naši zavezniki v Srbiji, je tudi okrog sto železniških strojev, med njimi skoraj polovica takih, ki jih je daroval četvero-sporazum.

Izkrcavanje v Solunu. Zavezarji še vedno nemoteno spravljajo vojaštvo na suho; neprestano razkladajo tudi vojni material. Pravijo, da utegnejo prijatelji Srbije (Francozi, Angleži in Rusi) spraviti skupaj armado, ki bo štela 300 tisoč mož. — Bo najbrž prepozno.

Avstrijski vojni ujetniki v Srbiji. Sedaj se čedaljebolj oglašajo mnogoštevilni avstroogrski vojaki, ki so bili v srbskem ujetništvu. Uporabljali so jih za kopanje okopov. Zadnji čas so utrjevali srbske postojanke na Bagrdanu. Ko so slišali, da naši napredujejo, so se skrili in se tako rešili. Bolne ujetnike so pustili naši v bolnišnicah, druge bodo uvrstili med domače čete.

Egiptet ogrožen. Angleži že vohajo, da je sedaj na vrsti Egiptet in Sueski prekop. Sklenili so, kakor izvemo, da bodo zbrali v Egiptu novo armado 100.000 mož. Kitchener je menda pooblaščen, da vodi brambo te dežele.

Požar. V Waltendorfu pri Gradcu je 3. novembra pogorelo skladišče, kjer je bilo nakopičenega 1000 meterskih stotov najboljšega sena.

Volkovi v Dalmaciji. Letos se je pojavilo v Dalmaciji izredno veliko število volkov. Te mrcine so že cele črede ovac podavile. Menda jih je vojska prignala iz balkanskih šum.

Disciplina in ubogljivost v laški armadi ni posebno hvalevredna. Četovodja R. Bende pravi, da so naši večkrat čuli zvečer na sovražnikovi fronti kričanje in surovo zmerjanje častnikov; tudi omenja, da se moštvo v nekaterih italijanskih polkih punta. Italijanski vojaki vedo, da gredo v mesnico, kadar jih ženejo proti našim vrstam.

Močno obljudena Črnogora. Črnogorci že itak nimajo dovolj živeža; zdaj ob vojski že celo ne. Zadnji čas je pribežalo 50.000 srbskih beguncev. Ako pritisne še srbsko vojaštvo, ki beži pred našimi zaveznimi silami, bo pa res veliko vprašanje, kje bodo dobile te množice jesti.

Številke govore. V tretji bitki ob Soči je bilo ujetih 5387 Italijanov, med njimi 106 častnikov. Ker se v obrambnih bojih ne nudi tolikokrat prilika, da se ujamejo sovražniki, kakor v ofenzivni vojski, mora biti sovražnik že močno poražen, ker so avstrijske čete, ki so branile le svoje postojanke, ujele nad 5000 Italijanov. Krvave izgube Italijanov so morale biti strašne, če se so-

di po gorah mrličev, ki se kopicijo pred najbolj napadanimi postojankami.

Porazi Italijanov v Libiji. Arabski rodovi v Libiji so si osvojili mnogo italijanskih krajev. Italijani so izgubili veliko mož (mrtvih in ujetih), in mnogo vojnega materiala. Iz Tripolisa odposlana pomoč je bila poražena in se je morala umakniti nazaj proti Tripolisu.

Boljšo obutev dobe naši vojaki. Vojna oblast se je odločila, da bo opremila vojake, ki bodo odslej poslani na bojišče, s polvisokimi škornji, kakor jih imajo Nemci in Rusi.

Kaj je z našimi ujetniki v Srbiji? Povedano je že bilo, da se jih je nekaj rešilo v Bolgarijo, nekaj jih je srečno došlo k našemu vojaštvu; verjetno pa je, da so jih Srbi večji del poslali v Italijo. Tako vsaj trde razni listi. — No, se bo Cadorna vsaj z njimi postavljaj, saj sam jih ni dobil veliko.

Zdravniška izoričevala za vojaške obvezance. Uradno se naznanja, da civilni zdravniki pri sestavi zdravniških izpričeval vojaškim obvezancem, ki so poslani v vojaško bolnico, da se dožene njihova onemoglost, dalje rezervnikom, ki so poklicani k orožnim vajam ali rezervnim gažistom, — nimajo v spričevalu izrekatí svojega mnenja o nesposobnosti dotičnih vojaških obvezancev za vojaško službo ali o zdravju nevarnih posledicah te službe za dotičnike. O tem soditi niso poklicani civilni zdravniki in s takimi izpričevali povzročajo le neprilike, mnogokrat na škodo dotičnega vojaškega obvezanca. Pač pa morejo praktični zdravniki pri sestavi zdravniških izpričeval vojaškim obvezancem ali vojaškim osebam, v gotovih okoliščinah podati važna opozorila glede bolniškega stanja, dedne obremenitve in prestanih bolezni.

Gornja Italija — ena sama bolnišnica. V Milanu, v Veroni in sploh v vseh gornjeitalijanskih mestih je vse polno ranjencev. Vse šole, društveni prostori in vsa prazna zasebna stanovanja so izpremenjena v vojaške bolnišnice.

Uporaba in prodajanje mesa v Nemčiji je od 1. nov. dalje zopet omejeno in sicer še nekoliko bolj kakor pri nas. Ob torkih in petkih se meso ne prodaja; ob pondeljkih in četrtek se v gostilnah ne sme razpečavati pečeno meso — in tudi mast sama se ne sme takrat prodajati.

60.000 jaje je imel spravljenih neki trgovec v Homutovu na Češkem ter čakal, kdaj bodo cene najvišje. Politična oblast je pa blago kratkomalo zaplenila.

Dopisi.

Janče. Po janskih hribih se klati polno rokovnjačev. V kratkem času se je izvršil že tretji vlom. Dne 14. t. m. popoldne med službo božjo je vlomil nekdo v trgovino Jerant in sicer skozi okno v podstrešju. V kuhinji je bila dekla z otroki. Ko sliši ropot, stopi v vežo in zagleda vrh stopnjic, ki drže v

podstrešje, tatu, ki je pa hitro skočil skozi okno in zbežal v hosto. Odnesele ni ničesar. — V Gostinskem grabnu je pa nekdo pri belem dnevu napadel žensko, ki se je vračala iz Lazov domov, jo vrgel na tla, preiskal vse žepa, ji vzel ves denar in druge reči, ki jih je nakupila v trgovini, in nato zbežal v hosto. Ženske, bodite previdne in ne hodite same po samotnih potih tudi podnevi ne! — Tudi nekateri izletniki, posebno ženstvo, ki se pride na Janče »luftat«, se jako čudno obnaša. Vse ti pretaknejo in puste sledove v obliki svojih podpisov. Nedavno so neke izletnice prišle v tukajšnjo šolo in omazale šolske stenske table s podpisi. Isto se je zgodilo tudi v cerkvi. Takim in enakim bi bilo svetovati, da vzamejo v roko knjigo »Lepo vedenje«. Tu se bere, da spada črčkanje po tujih stenah, zlasti po javnih prostorih, med neotesanosti, ki jih pa med našim kmečkim ljudstvom ni najti. Podvrženi so tej slabosti le bolj takozvani izletniki, ki na ta način povzročajo tudi več ali manj škode. Ta razvada naj bi že vendar enkrat ponehala.

Trebneje. Kakor od drugod je tudi od nas odšlo mnogo mož in fantov v brambo domovine. Mnogo pa jih je, ki bodo še sledili klicu cesarjevemu. O nekaterih smo že čisto mislili, da so mrtvi, pa se je počasi le zglasil zdaj ta, zdaj oni iz ujetništva. Veliko je bilo že ranjenih; eni se še bijejo. Nekateri so pa že tudi dali življenje za domovino. In sicer počivajo v tuji zemlji: Rez, poročnik Grandovec, dva brata Grošlja, Tone Klančar, Zeljko Zupančič iz Dečje vasi, Tomšič in Prosenik iz Pekla, pa menda še par drugih. Naše poljsko delo se je težko o pravem času opravljalo, pa mislim, da bo vse srečno končano, samo če nam Bog da lepo vreme. Naš župan je tudi moral prepustiti svoje tri sinove cesarju. Sedaj pa sam opravlja svoje gospodarske in županske posle. Pa je vesten župan in mu moramo biti hvaležni. Med našimi slovenskimi begunci je tudi en duhovnik, ki ga imamo prav radi, ker on rad pomaga ljudem pri dopisovanju z ujetniki, kajti ljudstvo samo si ne ve pomagati. Konečno pa nam Bog daj skorajšen mir, srečno zmago in popoln poraz sovražnikov.

Listek

Usodepolna past.

Janko Mlakar.

(Dalje.)

II.

S komijem, lepim g. Francom, in z blagajničarko, šepasto gospodično Fani, je prišla v trgovino tudi nova moderna blagajna. Postavil jo je v svoj komptar, da jo je imel vedno pred očmi.

61

Izprva je bila še precej prazna. Toda seascoma se je napolnila z zadolžnicami, čeki, hranilničnimi knjižicami: sploh z različnimi vrednostnimi papirji. Kaj čuda, da jo je Koruza vedno ljubeznivejšje pogledoval. Polagoma je postala edina njegova ljubezen, zlasti potem, ko je pusil vse misli na ženitev.

Največje veselje je imel z njo zvečer, ko so zaprli prodajalno in je ostal sam v svojem kraljestvu. Pregledoval je hranilne knjižice, preračunaval obresti ter zlasti z veliko slastjo prešteval denar. Nato je skrbno zaklenil blagajno, jo ljubeznivo objemal in pritiskal na srce ter ji naposled pritisnil za nemeček še par gorečih poljubov na ključavnico. Pri tem opravilu ji je pa tako sladko govoril, kakor bi imel pred seboj ljubljeno zakonsko ženo, ne pa mrzlo železo.

A celo ta železna ljuba se mu je izneverila in ga pripravila ob velik del premoženja.

Začela se je svetovna vojska. Hude novice so polnile Kurja čevca in navdajala s strahom vse Kurjevce, ki so imeli kaj pod palcem.

»Denar v hranilnicah in posojilnicah ni več varen; država rabi za vojsko denar in bo segla po hranilnih vlogah.« To izmišljeno poročilo je prinesla kokošarica, gluha Mreta v Koruzino prodajalno in spravila z njo Koruzo v velik strah.

»Moj Bog,« je začel javkati, »kako sem se trudil, mučil in ubijal, da sem si prihranil teh par vinarčkov, sedaj naj pa vse izgubim! — Naj se le vojskujejo, če se hočeje, toda za moj denar se ne bodo!«

Se tisti dan je pobral Koruza vse hranilnične knjižice in vrednostne papirje ter se podal na pot. Vrnil se je šele drugo noč domov. Tiho kakor tat gre v komptar ter začne izlagati iz žepov večje in manjše zavitke. Bili so sami bankovci. Prodal je vrednostne papirje in dvignil ves denar.

»Tako,« je godrnjal zadovoljno, ko je spravil v blagajno svoj zaklad, »sedaj se pa le vojskujte, jaz sem že na varnem.«

Koruzino veselje pa ni dolgo trajalo, kajti čez dober teden je Mreta privihrala že z drugo novico.

»Ljudje božji,« je pravila vsakemu, kdor jo je hotel poslušati, »papirnat denar bo ob vso vrednost!«

In Koruza je bil zopet v skrbeh. Te skrbi so ga tirale celo v — zapravljenost. Daleč naokrog in celo onstran deželne meje je hodil po prodajalnah in gostilnah, kupoval malenkosti, praznil četrtinke najslabšega vina in plačeval s samimi bankovci. Srebrni drobiž pa je pridno nosil domov v blagajno. V prodajalni pri Koruzi se ni dobilo nič za debel, papirnat denar. Izplačevalo se je s samimi bankovci, vplačevalo pa s srebrom, niklom in bakrom.

Da, Koruza se je peljal celo v Trst, ker je izvedel, da je tam še veliko petoč in starih goldinarskih tolarjev. In res je prišel čez par dni s precejšnjo vrečico srebra domov.

Sedaj šele je užival Koruza veselo večerne urice pri svoji železni ljubici. Pozno v noč je vedno vnovič prešteval petoče, tolarje in kronice, jih zavijal, pečatil in polagal vrsto za vrsto v blagajno. Kako so se mu svetile od veselja oči, ko je gledal blesteče srebro in kako so se mu tresle od radosti roke, ko je grabil z njimi po srebrnih kupcih! Blagajno je objemal še z veliko večjo ljubeznijo in jo vsak večer pri slovesu poljubil na vse tri ključavnice.

Nato je še obsvetil vso prodajalno, če se ni morda kak tat priplazil vanjo, zaprl skrbno komptar in se odpravil k zaslužnemu počitku. V mislih na zaklad, ki je varno počival pod njim v blagajni, je kmalu potem mirno zaspal. Še v spanju je tuhtam malo počmakač z usti in pomencal s prsti, kakor bi poljubljal blagajno in štel denar.

Med tem se je pa Koruzi bližala nesreča s širokimi koraki...

Silvin Sardenko:

Trikrat enajst vojnih.

Po narodnih motivih.

XX.

»Oj semenj lep, oj semenj nov,
oj lepo novo žegnanje!«

Oj semenj lep, oj semenj nov,
Borojevič je kralj njegov.

Na meji šotor je razpel,
na sejmu kupce je sprejel.

Slovenska zemlja drag je kup,
Crezgorci z juga, — ničev up!

Sto let in tisoč sto topov,
še prazni pojedete domov.

Kako gromi čez dol in breg;
Vsi ptiči so zbežali v beg.

Le prepelica kraj poljâ
drobi sovragom verza dva:

Ne pet pedi, ne pet pedi
ne damo naše vam prsti.

Poveljnik vaš je boren ptič.
Poveljnik naš — Borojevič.

XXI.

»Praznik lep se približuje,
fantom žalost oznanjuje.«

Med zelenimi deskami,
krita s temnimi deskami
gorska cerkev v zatišju stoji.
Štiri okna zamrežena,
s pajčelanom preprežena
gledajo ji na vse strani.

Jutri praznik obhaja častit,
lep sprevod bo po gori razvit:
Dvigniti bo treba v gorô
baldahin in bandera vsa,
pa ni fantov in mož doma.
Ah! in vseh nikdar več ne bo!

Daleč tam se vojskujejo,
včasih vmes preišljujejo:
»Jutri, jutri bo praznik zlat.
Lani, lani smo vrh planin
nesli škrlatni baldahin,
letos so naše roke — škrlat.«

XXII.

»Se sabljice že bliskajo,
Taljani se pa stiskajo.«

Vrhovi so zastraženi,
Sovražniki sovraženi,
kaj hočete od naših skal?
Saj vam bo žal.

Topovi so nastavljeni,
Brezvestniki, pozdravljeni!
Kako je hladan vaš odzdrav!
Za nas je prav.

Vsi meči so nabrušeni,
Napadniki neskušeni,
zakaj ste prišli nam pod meč?
Ne bo vas več.

Zrjavi so očarani,
Preváravci prevarani,
napravili ste lep jim pir.
Sedaj bo mir.

Slike in črtice z bojišč.

Vojakovo slovo — od padlega prijatelja.

Fran Fakuč, pri polku deželnih strelcev v južnih Tirolah, piše v spomin svojemu prijatelju, součencu in sočlanu izobraževalnega društva na Ustju pri Vipavi, Jožetu Gomizeljcu:

Skupaj sva poklic izbrala: prelepi kmečki stan. Skupaj sva se učila. Na cesarjev ključ sva se za vedno ločila: Ti v Galicijo — jaz v Tirole. Tebe že pokriva zemlja češka; od zadobljenih ran si tam vedno zaspal; mene čaka še usoda. Ljubi! Z Bogom in Marijo! Na svidenje nad zvezdami!

Lep zgled — lepo plačilo.

Bilo je v začetku vojske z Italijanom. Tudi v našo občino je prišlo vse polno vojakov. Bilo je ravno dan pred Sv. R. T. Poveljnik je bil major, rodom Čeh. Dobra duša. Verem in zelo izobražen gospod. Vse ga je spoštovalo. Takoj tisti dan, ko se je predstavil g. vikarju, je prosil dovoljenja, da bi drugi dan prišli njegovi vojaki skupno k sveti maši. Prišlo jih je res vse polno, za dve cerkvi; na čelu vrli major. Ves čas sv. maše je klečal pri obhajilni mizi, vtopljen v gorečo molitev, seveda v lep zgled in v veliko spodbudo vernikov.

Ostali so vojaki v občini približno tri tedne v veselem upanju, da morda ne bo treba na bojno polje. Nedaleč od tam se je čulo gromenje toopv in videlo se je, kako so gorele hiše v oddaljenosti 1 in pol ure.

Nekega dne je bil povabljen na kosilo k takozvani »Officirsmesse« tudi g. vikar; šel je pa le na kavo. Ko gresta nato g. vikar in g. major domu — g. major je namreč stanoval v farovžu — pravi g. major vikarju? »Nekaj bi Vas lepo prosil, gospod

vikar!« — »Prosim, kaj takega?« — »Dovolite mi, da pridem jutri k Vam k spovedi in k svetemu obhajilu!« — »Srčno rad ustrezem Vaši želji, gospod major, le pridite, kadar Vam je ljubo,« mu odgovori g. vikar. Določena je bila šesta ura.

Drugi dan je g. major res prišel ob določeni uri. Opravil je spoved. Pred obhajilom je stopil k oltarju, odložil svoje vojaško orožje ter prav ponižno in ganljivo prejel Kralja vseh kraljev. Zopet prelep zgled! Ljudi je bilo vse polno v cerkvi; vse je bilo ganjeno do solz.

In glej! Že isti dan je prišel poziv, vsa divizija z majoriem mora v fronto! Vse je, seveda, obšla žalost in strah. Naš vrli major pride tedaj h g. vikarju, precej otožen. Poslovi se ter reče: »G. vikar, žalostna novica! Iti bo treba v boj. Malo težko mi je, ker ne vem, kaj nastane. No, pa naj bo, kar je božja volja; sem vesel le, da sem opravil, kar sem želel, in da imam ljubega Odrešenika pri sebi.« In šel je blagi mož. Dva meseca je bil v jarkih in v boju. Toda nič hudega se mu ni pripetilo. Očitno varstvo božje! Lep zgled — lepo plačilo. Vedno zdrav in srečen. Čigon.

Iz ujetništva.

Iz ruskega ujetništva se je vrnil Janez Jenko, doma iz Sore, in pripoveduje sledeče: »Ujet sem bil, ko so Rusi na nekem kraju prebili fronto in so tako prišli našim za hrbet. Obrnili so se in so se hoteli še prebiti, toda od vseh srani ogenj jih je primoral, da so se udali. Njemu je šrapnel prebil roko in ga ranil tudi na ramenu. Prepeljali so ga v Kijev, od tam v Moskvo, tudi v Petrogradu je bil. Roko so morali amputirati, ker predolgo zdravniške pomoči ni bilo. Hrano so imeli sledečo: Zjutraj čaj in pol funta belega kruha, ki je bil zelo dober. Popoldne juho in meso in pa en funt črnega kruha, ki je bil pa zelo težak, kakor iz zemlje, pa ni bil škodljiv in dosti težen. Popoldne zopet čaj, zvečer pa juho in meso. Tako hrano dobivajo ruski vojaki in ujetnikom so dajali isto. Stregli so jim sanitetci, pa žene in hčere častnikov. Toda teh poslednjih strežba je bila le bolj na papirju kot v resnici. Rusi so se mu zdeli silno ponižni in boječi. Strežniki so se ujetnikov celo bali, če je kdo kaj pozabavljal, da ni kaj v redu. Dokler so Rusi zmagovali, so jim gospe nosile piškote in cigarete. Ko so pa začeli naše prodirati, so ti darovi izostali. Vojsko z Italijo so pozdravili z godbo in zastavami. Ujetniki so mislili tisti večer, da se je sklenil mir, vendar so kmalu iz častnikov izvedeli, kaj se je zgodilo. Časnike so jim donášali redno sanitetci. Bilo je sicer prepovedano, ali brali so jih vedno. Časniki so javno pisali, da so se ruski vojaki naveličali vojske in da se rajši dajejo ujeti, nego bi se vojskovali. Čár je priobčil manifest v listih in je tolažil: »Nič se ne bojte! Mi bomo naredili nove topove in puške, pa bomo začeli vnovič vojsko, tedaj pa bomo osvojili nazaj to, kar so nam Nemci vzeli, in še enkrat toliko zemlje.« Orožja je zelo manjkalo. Straže so bile brez pušk. Celi bataljoni so

marširali v fronto brez orožja in so ga dobivali tam od padlih vojakov. Ujetnikom so vsakih 14 dni menjavali perilo. Sploh je ljudstvo silno dobro in pobožno. Vsak vojak, ki gre mimo cerkve, se prekriza, in vedno zvesto opravlja svoje molitve. Zimo res prenašajo, ali se vsak desetkrat bolj zavaruje, kakor pri nas. Prav vsak nosi kožuh, silne škornje in čez te obleče še klobučevinaste čevlje. Po sobah silno kurijo. To pripovedovanje je zanimivo, ker dokazuje, da se ujetnikom ne godi preslabo in dalje pobija bajke, da bi ruska zima naše vojake ujedla. Lažje prenašajo mrz nego Rusi in so bolj utrjeni.

Gospodarske vesti.

Gospodarski in tržni pregled.

V zadnjih mesecih se je pokazalo, da nam in Nemcem ne bo zmanjkalo žita, le zaradi zabele bo zadrega v mnogih družinah pozimi. Nekateri strokovnjaki so začeli priporočati, naj se bolj sejejo rastline, ki dajejo olje, kakor lan, solnčnice, konoplje, mak in druge. To olje bi se porabilo tudi kot namizno olje. Na Nemškem je pruski poljedelski minister izdal odlok, da ne bo žito z naprej le zadostovalo, ampak ga bo v navadnih letinah še nekaj ostalo. Zato naj bi se polje, ki je za to ugodno, porabilo za pridelovanje rastlin, ki dajejo olje.

Kmetje na Nemškem so začeli preišljevat, če jim morebiti res kaže namesto žita in prstenine vsaj deloma te oljnate rastline pridelovati. Izračunali so, da je pridelek 1 ha njiv veliko več vreden pri žitu in prstenini, kakor pri oljnatih rastlinah. Na 1 ha zraste: pri sladkorni pesi 351 kg beljakovin, 7671 kg škrobove vrednosti, 907 K 50 v. denarne vrednosti; pri pesi za krmo: 157 kg beljakovin, 3256 kg škrobove vrednosti, 388 K 40 vin. denarne vrednosti; pri krompirju: 42 kg beljakovin, 2563 kg škrobove vrednosti, 273 K 10 v. denarne vrednosti; pri pšenici: 216 kg beljakovin, 2110 kg škrobove vrednosti, 297 K 40 vin. denarne vrednosti; pri ječmenu 129 kg beljakovin, 1920 kg škrobove vrednosti, 234 K 60 v. denarne vrednosti; pri rži: 165 kg beljakovin, 1667 kg škrobove vrednosti, 247 K 70 v. denarne vrednosti; pri ovsu: 155 kg beljakovin, 1561 kg škrobove vrednosti, 218 K 10 vin. denarne vrednosti; dalje pri detelji 267 kg beljakovin, 1548 kg škrobove vrednosti, 261 K 60 v. denarne vrednosti; pri grahu: 342 kg beljakovin, 1415 kg škrobove vred., 277 K denar. vredn.; pri lanu: 293 kg beljak., 1931 kg škrobove vrednosti, 310 K 30 vin. denarne vrednosti; pri maku: 140 kg beljakovin, 1314 kg škrobove vrednosti, 197 K 40 vin. denarne vrednosti; pri konoplji: 128 kg beljakovin, 1041 kg škrobove vrednosti, 155 K 30 vin denarne vrednosti; pri solnčnici: 91 kg beljakovin, 787 kg škrobove vrednosti, 115 K 10 vin. denarne vrednosti. Kmetje pra-

vijo: Čemu saditi oljnate rastline? Če se tudi pridela nekaj olja, koliko je pa ljudi, ki bodo hoteli rabiti pri jedeh konopno in laneno olje? Ta račun jasno kaže, da je najboljšje pridelovati žita in prstenine ter to živalim pokladati, da bomo imeli zadosti zabele. Razvidno je, da se dobro štirikrat toliko svinjske zabele napravi, če se njive zasadijo s krompirjem in peso, kakor z oljnatimi rastlinami. Za nas je ta račun zelo važen. Kaže nam, da moramo še več prešičev rediti. Za to je pa treba še več pese, krompirja in turščice saditi. — Za dobro peso se mora prav globoko orati in izdatno gnojiti. Dobri gospodarji orjejo za peso že v pozni jeseni ali pozimi, da ruša dobro prezebe. Na peso je najboljšje ječmen sejati, če ne ozimnega, pa jarega. Ječmen po dobro gnojeni pesi ne potrebuje gnoja. — Naše gospodarstvo bo treba le v toliko spremeniti, da bomo lahko še več prešičev imeli.

Tudi pri nas se večkrat sliši, koliko je zdaj mleko predrago. Dobro je, če vsak ve, koliko hrane ima v sebi mleko. Profesor König je natančno izračunal, da ima liter navadnega mleka v sebi 32 g beljakovin, 34 g maščobe, 49 g sladkorja in 740 g vode. To je prav ista hrana, le malo boljša v mleku, kakor skupno v 95 g suhega mesa, 100 g jajc, 20 g svinjske masti in 49 g sladkorja. Kakor znano, ima eno jajce 60 g, za 100 gramov bi bili potrebni skoro 2 jajci.

Pri nas se je vprašalo, kako je mogoče, da ni masti in mesa, čeprav se je toliko prešičev zaklalo? Mi vemo za natančni odgovor. Mast naših prešičev je šla za zelo visoko ceno na tuje. Kako naglo so zavohali, da bi se dalo pri debelih prešičih kaj zaslužiti! Le za zabelo se je več dobilo, kakor so dali za celoga prešiča.

Res je pa tudi, da se je po mestih masti veliko preveč porabilo. Vse je moralo v masti plavati. Zlasti na Nemškem so ljubili toliščo. Izračunali so, da je vsak povprečno porabil na dan 106 g. To bi zneslo na družino, ki ima 7 ljudi, na leto 270 kg 830 g zabele. Računjeno je pri tem tudi laško olje in neposneto mleko. Pri nas se splošno niti polovica te množine ne porabi. Za osebo zadostuje popolnoma 40 g na dan. Če bomo bolj uživali suho sadje, repo, zelje in krompir, se lahko precej manj zabele porabi.

Hvaležni smo, ker je deželni odbor kranjski pri deželni vladi dosegel, da se je zvišala cena prešičev. Zlasti deželni glavar ima pri tem velike zasluge. Torej pri vsakem kilogramu se je cena zvišala za 70 vin. Vzemimo le, da se proda 100.000 prešičev po 100 kg. Povišek znese sedem milijonov kron, ki jih bodo naši kmetje več dobili. V resnici je število še veliko večje. En sam gospodar, ki ima dva prešička na prodaj, bo dobil zdaj 140 K več. To je nekaj pomoči, da bo mogel družini obleko in obutev napraviti.

4. Sv. Ners, škof v Perziji.
5. Sv. Benigen, škof v Milanu.
6. Sv. Simplicij v Veroni.
- Solnce v. 7. u. 15 m. — z. 4. u. 16 m.
- Luna v. 3. u. 09 m. — z. 6. u. 02 m.

21. novembra.

1. Darovanje bl. Device Marije. To je spomin tistega dogodka, ko sta sv. Joahim in Ana, starši Matere božje, darovala svojo blaženo hčerko v jeruzalemskem templju.

2. Sv. Gelazij L, papež, umrl leta 496.
3. Sv. Maver, škof v Veroni (drugod se piše sv. Maver, muč. v Rimu).
4. Sv. Helijodor.
5. Sv. Demetrij.
6. Sv. Kolumban, patron v Švici, rojen leta 535. na Irskem, je stopil v samostan in na dvoru kralja Guntrama oznanjeval sv. evangelij. Ko pa je nastopil zoper nenravno življenje na dvoru kralja Teodorika, zoper razuzdano plemstvo in mlačno duhovništvo, je moral po 20letnem delovanju iz Burgundije leta 610. oditi. Pridigoval je nato v Nantesu, v Metah, okoli Bodenskega jezera. Povsod ga je spremljal božji blagoslov v oznanjevanju božje besede. Umrl leta 615.
- Solnce v. 7. u. 17 m. — z. 4. u. 15 m.
- Luna v. 3. u. 38 m. — z. 7. u. 11 m.

22. novembra.

1. Sv. Cecilija (lat. beseda pomeni: kratkovidna, kratkega pogleda), dev. in muč., ki jo sveta Cerkev vsak dan imenuje v svojih mašnih molitvah in v litanijah vseh svetih. Leta 230. je bila s svojim možem sv. Valerijanom in z njegovim bratom sv. Tiburcijem mučena ob času Aleksandra Severa (222—235). Sv. Cecilija je zlagala, pela in obenem baje tudi zraven orglah cerkvene pesmi, na priprostitih orglah, ter slovi kot zaščitnica lepega cerkvenega (cecilijanskega) petja.

2. Sv. Filemon in njegova žena sv. Apija, mučena ob času cesarja Nerona v Kolosah.
3. Sv. Štefan in Marka, mučena ob času cesarja Dioklecijana v Pisidiji.
- Solnce v. 7. u. 18 m. — z. 4. u. 14 m.
- Luna v. 4. u. 10 m. — z. 8. u. 15 m.

23. novembra.

1. Sv. Klemen I. (lat. beseda pomeni: pohleven, milosten), papež in muč. Sv. Cerkev je kot četrti papež vladal od leta 91—100. Ob preganjanju kristjanov so ga sovražniki ujeli, odpeljali na polotok Kerzonez in tam vrgli v morje. Njegove svete ostanke so shranili tamošnji kristjani in ko je tam sv. Ciril oznanjeval besedo božjo, je vzel njegove ostanke s seboj napoprej na Moravsko, potem v Rim, kjer se je zanje zidala prelepa bazilika. Sv. Klemen je napisal imeniten list, s katerim je poravnal razprtijo med kristjani v Korintu.

2. Sv. Amfiloh, škof, pomočnik sv. Bazilija.
3. Sv. Trudon.
4. Sv. Avit.
5. Sveta Lukrecija, portugalska devica.
6. Sveta Felicita, mati sedmih bratov, kojih praznik se obhaja 10. oktobra.
- Solnce v. 7. u. 20 m. — z. 4. u. 13 m.
- Luna v. 4. u. 59 m. — z. 9. u. 14 m.

24. novembra.

1. Sv. Janez od Križa, rojen leta 1542, v Fontiberi blizu Avile na Španskem. Stopil je v red Karmelitov, ki ga je s pomočjo sv. Terezije popolnoma preuravnal. Ustanovil je tudi nov oddelek tega reda, takoimenovane »bose Karmelite«. Umrl je leta 1591. star 49 let; papež Benedikt XIV. ga je leta 1726. prištel med svetnike.

2. Sv. Protazij, škof v Milanu.
3. Sv. Felicisim, muč. v Peruziji.
4. Sv. Hrizogon, muč. v Akviteji.
5. Sv. Krescencijan, muč. v Rimu.
6. Sv. Modoald, spozn.
7. Sv. Sikst.
8. Sveti devici: Flora in Marija.
9. Sveta Firmina, mučenica.
- Solnce v. 7. u. 21 m. — z. 4. u. 12 m.
- Luna v. 5. u. 53 m. — z. 10. u. 05 m.

25. novembra.

1. Sv. Katarina (grška beseda pomeni: čista, npravna), aleksandrijska devica in muč. V srednjem veku so jo imeli za zaščitnico vseučilišč, dijakov ter modrijanov. V katoliški Cerkvi se časti tudi med 14 pomočniki. Leta 307. je cesar Maksimian dal napraviti veliko pogansko svečanost. Kata-

× × ×

V bolnici za živ'no (podkovska šola c. kr. kmetijske družbe kranjske) zopet ordinira vsak dan od devetih do enajstih dopoldne c. in kr. štabni živinozdravnik v p. gospod K n a f l i č, ter se odslej vrši zdravljenje živali v istem obsegu kot prej.

Masirajte si vrat zunaj, za grgranje pa vporabljajte Fellerjev bol tajsajoči fluid iz rastlinskih esenc zn. „Eliza-Fluid“. Pri prehlajenju to jako dobro stori. 12 steklenic stane poštnine prosto 6 kron. Zahvalnih pisem čez stotisoč. — Lokarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr-g št. 16 (Hrvatska). —

Tedenska pratika.

19. novembra.

1. Sveta Elizabeta (hebr. ime pomeni: Bog je moja zaveza; angleški Alice, španski Izabela); vdova, ustanoviteljica reda Elizabetink, ki se pečajo s postrežbo bolnik-v. Rojena je bila leta 1207. kot hči ogrskega kralja Andreja II. Pozneje kot soproga turingijskega mejnega grofa Ludovika je bila nad vse milosrdna, posebno ob kugi leta 1225. Takrat je dala sezidati pod gradom Vartburgom bolnišnico, kjer je sama stregla obolelim siromakom. Po smrti svojega moža leta 1228. so jo njegovi sorodniki izgnali, pozneje so ji vrnili posestva, toda Elizabeta je stopila v samostan. Umrla je šele 24 let stara in že po štirih letih je bila razglašena kot svetnica.

2. Sv. Poncijan, papež, muč., umrl l. 235.
3. Sv. Apij, rimski duhovnik.
4. Sv. Barlam.
5. Sv. Severin (Severij), muč.
6. Sv. Felicijan.
7. Sv. Favst, dijakon.
8. Sv. Eksuperij.

Solnce v. 7. u. 14 m. — z. 4. u. 17 m.
Luna v. 2. u. 46 m. — z. 4. u. 53 m.

20. novembra.

1. Sv. Edmund, kralj na Angleškem. Vojskovati se je moral proti roparskim Dancem in Normanom. Surovi vojskovodja Inguar ga je ujel; najpoprej ga je mučil s puščicami, kakor je bil mučen sv. Sebastijan; končno je bil obglavljen leta 870. (Drugi sv. Edmund je bil kanterburski nadškof, njegov spomin obhajamo 18. novembra.)

2. Sv. Gaj in Ampel.
3. Sv. Agapij v Cezareji.

rina, ki se je odlikovala po svoji lepoti in po izredni modrosti, je v javnem učenem prepriu premagala poganke modrijane, zato je bila pahnjena v ječo, kjer je izpreobrnila cesarico Justino in vojskovodjo Porfirija, ko sta jo obiskala. Naposled pa je bila raztrgana na kolesu. Njeno truplo je bilo pokopano po stari legendi na gori Sinaj, kjer je bil pozneje sezidan samostan.

2. Sv. Merkurij, vojak.
 3. Sv. Mozes, mašnik v Rimu, mučen ob času cesarja Decija.
 4. Sv. Erazem, mučenec iz Antiohije.
 5. Sveta Jukunda.
- Solnce v. 7. u. 23 m. — z. 4. u. 11 m
Luna v. 6. u. 56 m. — z. 10. u. 44 m.

Najnovejše z bojišč.

Barbarstvo Italijanov. Srd zaradi jalevih uspehov je dosegel višek v tem, da je italijanska artiljerija namerila topove na Gorico. Porušenih in poškodovanih je okrog 300 hiš; mnogo so trpele tudi cerkve in samostani. Ubitih je 58 oseb, 50 ranjenih. Uršulinski samostan je napol uničen; razdejane so tudi okoliške cerkve. — Sicer so pa bili Italijani povsod odbiti.

Srbija. Zavezniške armade na celi črti zasledujejo Srbe. Zasedeno je mesto Prokuplje, zahodno od Niša. — Novih srbskih ujetnikov 8500. — Na kolodvoru Grajac zaplenjenih 150 železniških voz.

To in ono.

V šoli. Baron učitelju: »Kako kaj napreduje moj sin?« — Učitelj: »Prav dobro! Najtežje reči najlažje pozabi!«

Priznanje. Bernardel, ki so ga spustili iz zapora: »Buzarada, to je pa fajf Krivica je poravnana in zraven sem se še za deset kil zredil!«

Dobre knjige.

Knjiga uradnih vlog. Obrazci političnih, vojaških, finančnih (davčnih), sodnih in drugih uradnih vlog. Sestavil Janko Dolžan. Cena 3 K, vezano 4 K. — V sedanjih nerednih razmerah se kaže posebna potreba po taki knjigi; saj je dan na dan treba osnovati kako vlogo, prošnjo ali naznanilo na razne javne oblasti. Zene posestnikov, trgovcev, obrtnikov, kmetovalcev itd., katerih moške so vpoklicani, si same ne znajo navadno prav nič pomagati in si morajo iskati in prositi v uradnih zadevah vedno nasvetov po raznih pisarnah in uradih, kjer so pa uradniki že itak preobloženi z uradnimi posli. Označena knjiga pa dá v vseh uradnih vprašanjih kratka pa točna pojasnila in nudi vzorce vlog, ki so prirejeni za najrazličnejše slučaje.

Dobro se počuti

Človek, če si vtira boleče ude s Fellerjevim fluidom iz rastlinskih esenc zn. „Elza-Fluid“, kadar ga mučijo vsled prehlada, prepiha ali vlage nastale bolečine. Pri bolečinah revmatičnega izvora se sploh priporočajo te vrste masaže. Fellerjev „Elza-fluid“ zavzema med vtiralnimi sredstvi najodličnejše mesto in ga ni moč nadomestiti z drugimi. Vsakdo, kdor je še preskusil njega učinek, ga hvali in priporoča in doseže številno zahvalnih pism že stotisoč. Pri vsem tem pa je to sredstvo jako ceno, 12 steklenic stane poštne prosto samo 6 kron, na prodaj pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr. št. 16 (Hrvatska). — Istočasno se pa lahko naroče tudi Fellerjeve lagodno odvajajoče rabarbarske kroglice zn. „Elza-kroglice“, izborno sredstvo za želodec. 6 škatlic stane poštne prosto samo 4 K 40 vin. — Oboje teh omenjenih domačih zdravil ne bi smelo manjkati v nobeni hiši. — Zanesljivo sredstvo zoper kurja očesa je Fellerjev turistiški obliž zn. „Elza“ za 1 K in 2 K. — Poskus se izplača.

(—ea—)

SKRIVALNICA.

S kolikimi sovražniki se ima boriti.

Opozarjamo cenjeno občinstvo na trdiko Jos. Peteline, tovarniška zaloga šivalnih strojev. Ker je moral oditi v vojaško službovanje, toda trgovina vseeno obstoji, se torej prosi cenjeno občinstvo v mestu in na deželi, da se pri nabavi šivalnega stroja obrača pismeno ali osebno le na trdiko Josip Peteline, Ljubljana, kjer se bo z vso točnostjo postreglo. Opozarjamo na današnji in-serat.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 10. nov.: 25, 64, 49, 58, 44.

Ovčjo volno

vseh vrst in vsako množino kupuje po najvišjih cenah: J. GROBELNIK, Ljubljana, Mestn. trg št. 22.

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: kroglij čen tek, biserni ubod (Pe-istidi). Pouk o vezenju in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Peteline
Ljubljana
blizu franč. mostu, 3. hiša za vodo.
10letna garancija.

— Nova — priloga

k ceniku s ko'edarjam za leto 1916

je tudi po pošti zastoj. Izbrano je le temu času primerno blago trpežno in koristno. Hiro naročite.

Vi, udno vabim

F. Čuden,

Prešernova ulica št. 1
v Ljubljani.

Delničar tovarn ur „Union-Horlogère“.

Prstansrebrn „Svetovna vojna“ z ru-dečim križem lepo emajliran K 2-30.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. življ. in re'itve, vezo, in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dol, rentna in ljudska, nezgodna in jamsvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.122-76
V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist odzove de gori imenovane podružnice.

Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zas'opniki se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se boleznin, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vaduštljivi, katerim Sirolin znafno oiehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah K. 4.-

Schicht-Perilo — Bojno-Perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom »Ženska hvala«. Peri tedaj daljše kakor obično. Samo malo mila — najboljšo Schichtovo milo znamka

»Jelen« — se je potrebno, da se najlepše perilo dobi.

Priščeđuje posel, čas, denar in milo.

Ominol je najboljšo sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsod!

6076

500 K

Vam plačam ako Vaših kurjih oces, bradavice in trde kože tekem 3 dni s korenino, brez belečnin ne odpravi **RIA-BALSAM**.

Cena lončka z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2.50, 6 lončkov K 4.50.

Kemeny, Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12-12. Ogrsko.

Kupujem vsako množino orehovega in kostanjevega

lesa

Ponudbe je poslati na **Alojzija Kosec**, Vojsko 15, St. Vid nad Ljubljano.

Učenec

ki ima veselje do krojaštva, se sprejme pri F. Škrabcu, krojaškem mojstru v Hrovači 14, p. Rovnica Dot. 2014 (I)

!! Agitirajte za „Domol uba“ !!

1 steklenica 20 vinarjev. Naročila po povzetju.

Le enkrat v življenju!

50.000 spalnih odelj po K 3.50

za izvoz na Balkan določeno, radi nastale vojske pridržano, iz priatne brnske Himalaya-vožne, jako gorko, zelo priprav. za zimo, okoli 200 cm dolgo, 130 cm široko, v krasnem črtastem moles-dezina s krasnimi barvanimi bordurami se bodo samo za kratek čas prodajale za polovično tovarniško ceno po K 3.50 komad. — Za spalne odelje so vredne dvakrat tega denarja in se doba pri nas po teh senzacionalno nizkih cenah samo dokler je kaj zaloge.

1 komad Himalaya spalne odelje stane le . . . K 3.50

3 komadi Himalaya spalnih odelj stane le . . . K 10.25

6 komadov Himalaya spalnih odelj stane le . . . K 20.—

Samoprodaje po povzetju 2007

M. Swoboda, Dunaj III/2, Hiesgasse 13—104

Učenca

za kovaško obrt 14—15 let starega, poštenih staršev spejme takoj **IVAN MEDEN**, kovaški mojster, Rudnik pri Ljubljani. 2415

Gamaše za ovijanje

iz 1. sivorjavnega komisnega sukna, dalje pletene, poljsko zelene

gamaše za ovijanje

par K 3.90 iz Krnova (Jägerndorf) proti takojšnjemu plačilu. Vzorec franco po povzetju. Pri večjem odjemu znižane cene.

Telovniki z rokavi

iz mehkega, dobro grelnega sukna za zimske suknje, podloženi s flanelo, rokavi iz prešitega močnega pat. klota

komad K 16.—

V zalogi v dveh velikostih, za srednje in močnejše osebe.

Razpošiljalna sukna

RUDOLF FOUKAL
Krnov, avstr. Šlezija.

2406

Hranilnica kmečkih občin

Dunajska cesta št. 38
v hiši Zadrúžne Zveze

v Ljubljani

Nasproti „Bavarskemu dvoru“ v blizini mitnice

□□□□□□□□ — Usanovljena leta 1911. — □□□□□□□□

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

Rentni davek plačuje iz svojega. — Vložne knjižice drugih denarn. za-

vodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. —

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani. Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Varčujte z mesom, maščobo in premogom!

Kuhajte samo

redilno krompirjevo juho

Dobiva se povsod.

Od januarja 1915 se je prodalo nad 70 milijonov porcij, uvedena v vseh gospodinjstvih in mnogih javnih zavodih. Sijajno preizkušena in priporočena.

Dobiva se v zavojih po 3 in 7 dek in v vrečah po 50 kg.

HE-KA

Vporabno navodilo.

Razredči 7 dek „HE-KA“ v 1 litru mrzle vode, dobro premešaj, kuhaj kakih 5 minut do zaželjene gostote, in juha je gotova.

Glavno ravnateljstvo krompir.-valjčnih mlinov v Mikosdpusztu, Dunaj, III. Erdbergerlande 20. Telefon 10.735.

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoj lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lasne znamka "IKO" najboljši zanesljiva ura.

Lasna znamka "IKO" najboljši zanesljiva ura.

Št. 600 Zepna ura z radijem, ki se ponoči sveti	K 8-40
" 410 Nikel, anker-Roskopf ura	" 4-10
" 705 Rosi opf ura, kolesje v kamnih tekoče	" 5-00
" 719 Srebrna rem. ura	" 7-80
" 720 Srebrna cilind. rem. ura	" 9-70
" 1450 Bela kovinasta verižica	" 2-80
" nikelnasta	" 1-
" 916 Srebrna verižica	" 3-20
" 89 Double zlata verižica	" 5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, brošče, obeske, zapestnice, zavrtnje verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajte zastonj in pošiljate prstlega.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natanko preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švic.

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Prporočamo cenjenu občinstvu edino domačo tvrdko

IGN. VOK

špeciialna irgovina šivalnih strojev in koles. Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokih od strokovnjakov priznana najboljša šivalna stroje v Evropi in to so "PFAFF" v veliki izbiri in zalogi. 1830

Posil o vezenju vsak čas brezplačno. Prilni posredovalci se iščejo.

Ako naročite

In to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko ogrskega rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske bazilike. 1 dob. tni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 dob. tni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884. (Mesadni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron 12 žrebanj vsako leto, glavni dob. tki 630.000 kron)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do 4.000 frankov popolnoma zastonj!

Pošiljnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

SUKNO PERILO OBLEKE ČUVLJI OSTANKE

In razno blago pošilja po najnižjih cenah Jugoslovanska razpošiljalna R. STERMECKI v Celju št. 305, Štajersko.

Zabtevajite zastonj cenik s slikami čez tisoče stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nemčije in Balkana treba denar naprej poslati.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomoče, ki sem jo iznasla same. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za olajitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki rabi dav lasem in bradi naravni blek in poln st in jih varu e red prepočnim osvetljenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali čez naprej iz tvornice kamor je naslavlja vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt II.

100 litrov zdrave domače pijače,

ovazujoče, dobre in zelo gaseče si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V sebi logi so snovi za ananas, jabolčnik, grenadine, malinovo, poprova meta, muškate.ec, pomarančnik, dišča perla, vijančevac. Ta pijača se lahko pije za zdravja bla na pozimi pa vroča mesto ruma in zganja. Skaziti se ne može. Snovi z naravnim naravnim steno K 4.20 izsko po povzetju. Na kakih porcij dodam eno povrbo. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker delavce ta pijača osvabi in ne upitani, vsled česar ne zgube nič na svoji delazmožnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 641, Morava 1351

Proti okuženju

se je treba sedaj še posebno varovati, ker nastopa o vsakojake uzeizivje bolezn, kot škrtica, kose, ospalica, ku-tera, legar. — V sled tega

naj se uporablja

pošod, kjer se take bolezni širijo, dobro razkuzevalno sredstvo, katero na bude v zlogi v vsakem gospodinjstvu. Najboljše razkuzevalno sredstvo sodan osti je glasem razkuzevanj prof. Löffler, Lieberich, Fruskauer, di Vreca, Vas, Pfeiler, Vertun, Perik i. dr. neizmavno

LYSOFORM

ki je brez duha, nestrupen in cenen in se ga dobi v vsaki ekarni in drogeriji za ceno 90 vin. za izvorno stekleno (za ena stekla). Učinek Lysoforma je točen in zanesl iv, vsled česar ga zdravniki priporočajo za razkuzevanje boln, rostej, za izpiranje ran, oteklin, ligatorjev in za protiseptične obveze. 1465

Lysiformovo milo

je fino toaletno milo, ki vsebuje Lysoform in učinkuje presnetno. Uporablja se lahko tudi pri najbolj občutlivi koži, celo pri otrocih, zgori kožo mehko in prožno in razširja jako dober duh. Zadostu v enkratni poskus in bofote zatem vedno uporabljati to izvrstno milo, ki je drago le na videz, pri vporabi pa zdrži dolgo časa. Cena mila znaša K 1-20.

Lysiform s poprovo meto

je močno protiseptična ustna voda, ki odstrani a slab duh in beli zube in jih varuje. Uporablja a se tudi lahko pri ka-tarih vratu, kašlju in nahuju za grganje po zdravniskem navodilu. Zadošča par kapljic na kupco vode. Izvirna steklenica stane 1 krono 60 vin., na prada v vsaki lekarni in drogeriji. — Zanimivo knjigo pod naslovom „Zdravje in razkuzevanje“ pošlje zastonj in poštine prsto

Kemik Hubmann,

referent Lysiformwerke, Dunaj XX., Petraschgasse 4.

Ucenka

se sprejme v trgovino mešanega blaga pri JOS. VOKAČ, Trbovlje. 2276

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg.strovana zadruga z ome.en.m jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim viagateljem so za pošil-

5%

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranzijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarevalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastro premoženje zraša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Naceilstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karel Poljak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Weberik, odvetniški kancelar v Ljubljani; dr. Fran Fajet, odvetnik v Ljubljani; F. Nemec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gumn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gumn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kršič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani; — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. dr. rač. odvetnik v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr. prof. v Ljubljani; dr. Ivančič, o. kr. profesor v Ljubljani.

DOBI SE V VSEM LEKARNAH!

Herbabny-ev podfosforato-kisli Appnenc-železni sirup

Ta je že 46 let oveden, zdravniško preiskán in priporočen pravi sirup. Odstrani e krv, pomiluje sašeli in vzbija slast. Pospeši e prekravo in reditev in je izborno sredstvo za vortev krvi in kosti, posebno pri slabostih otrocih.
Cena steklenici K 2-50, po pošti 30 vin. več za zavitek.

Herbabny-jeva aromatična esenca

Že 48 let preizkušena, najsa bo'ečine in krepi mišice. — Lajša in odpravlja bolečino stanje v členkih in mišicah kakor tudi nervozne bolečine. Nadalje je prezkusena kot odlična in okrepujoča sredstvo pri velikih naporih.
Cena steklenici K 2-—, po pošti 40 vin. več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: **Dr. Hellmannova lekarna „Zur Bern herz gkeit“ (Herbabny-jev nasl.)** DUNAJ, VII, 1, Kaiserstrasse Nr. 73-75.
V zalogi je se pri vs. lekarnarjih v Ljubljani, Celjaku, Celju, Celovcu, Urnmolu, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Veikovicu in Volšperku.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI
PORODIŠENICA
LJUBLJANA · KOMENSKEGA ULICA 4
SEP-ZDRAVNIK PRIMARJ DR. FR. DERGANČ

Za neko veliko tovarno orožja sem pooblaščen po Kranjskem in Stari-**les** orehov, kostanjev, jerskem nakupovati **les** gabrov in belega jesena. Plačujem najvišje cene. Cenj. ponudba z navedbo najnižjih cen in zadnje žel. postaje se prosi na **P. Atešovec, Gorice p. Kranj.** 2100

Starejši fant SODAR

ki bi opravljal vsa domača dela, se sprejme v službo pod „SODAR“ na upravo „Domoljuba“.

Lečarja ni

draginja je vedno tečja, za-
služek ja maiben. Ako bo-
čate malim trdom domav
svojem kraju gotovo 10 K
na dan zaslužiti, pošlite
za poslatilo v pismu znani-
ko za 10 vin. in svoji natan-
čen naslov na:

JOSIP BATIČ
Hirska Bistrica 30, Kranjska.
Opravilo je pripravno za
moške in ženske.

Kava

50% ceneje!
Ameriška štedilna kava,
lepo dišča, izdatna in
steviliva 5 ke vreca za po-
skušnjo K 12- post prosto
vo povzetju. Pol kilogram
urvovrstnega tinsca čaja za
K 2-40 tudi 30 kom. razl.
lepih nježlone postje za K
A. Schapira št. 473,
1. Ulica Kova in 18. ul.
TISZABOGDANY,
Ungarn.

izborno se je obneslo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljšje
bol oblažajoče mazanje
pri prebijanju, reumatizmu, gubih, tuševci,
prosti, vrtini in bolesi v arisu
Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment.

capelci
emipos.

Nadomestilo
Sidro-Pain-Expeller.
Steklenica kron — 60, 140, 2-—.

Dohiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem lovu“,
Praga, I, Elizabetina cesta 6.
Dnevno raspošiljanje.

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katere
izvolite zahtevati moj glavni
cenik s 4000 slikami, obsega oē
bogato izbero pripravnih pred-
metov za vsakdanjo rabo in da-
rila: cenik se pošlje vsakomur
zastonj, in poštnine prosto.

Prva tovarna ur JAN KONRAD,
o. in kr. dvorni za'ložnik, Brúx št. 762 (Češko).
Pristne nikel, žepne ure po 4-20 K, 5-— K.
V srebru 8-40 K, 9-50 K. Nikeln. budika 2-90 K,
ure s kukavico 7-85 K, ure z mihalom 9-— K.
Pošilja se po povzetju. — Neugajajoče se za-
menja ali denar nazaj.
572

Stanje vlog ežez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruža z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta slev. 6, prililje, v las ri hsi nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

